

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พูดถึงเวลาธรรมะ ถ้าธรรมะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรมนะ โลกนี้พระอาทิตย์ก็ขึ้นอย่างนี้ตกอย่างนี้ละ มันจะมีมันจะสว่างตามธรรมชาติของมันแบบนี้ แต่คนเรานะ ตาเห็นปกตินี้ละ แต่ตาบอดตาใสใจ จะมองไม่เห็นสิ่งนี้เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องรู้สภาวะแบบนี้ รู้เรื่องของกิเลสรู้เรื่องของธรรมทั้งหมด เรื่องกิเลสเรื่องของธรรมแล้วตรัสว่าให้พวกเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นชาวพุทธให้ทำงาน ให้มีศีล ให้มีทาน ให้มีศีลเพื่ออะไร เพื่อให้ชีวิตนี้ดำรงไปได้โดยปกติ ถ้ามีทานมีศีลสังคมจะสงบร่มเย็น แล้วก็มีปฏิบัติ มีทาน ศีล ภาวนา มีปัญญา ปัญญาครอบรู้ในกองกิเลสชำระกิเลสได้

ธรรมอันนี้เกิดขึ้นมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน รู้จริงเห็นจริงนะ มีศาสดาองค์เดียวที่ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ ไม่มีศาสดาของศาสนาใด ปฏิญาณตนเป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิญาณตนกับปัญจวัคคีย์ก่อน “เคยได้ยินได้ฟังไหมว่าเราเป็นพระอรหันต์ เราสิ้นจากกิเลสแล้ว ให้เงี้ยวหลงฟัง” แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางธรรม กัมมะพันธุ กรรมเป็นเผ่าพันธุ กรรมเป็นที่พึ่งอาศัย กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน เรื่องของสภาวะกรรมทั้งหมดเลย

แต่ถ้าทางวิทยาศาสตร์ เราเป็นวิทยาศาสตร์ เดียวนี้โลกเจริญมาก เรื่องของศาสนา ความเจริญของหัวใจ ความเจริญของปัญญาภายในชำระกิเลสได้ เชื่อโรคเชื่อกภัยในหัวใจ สิ้นไปจากกิเลส แต่ทางวิทยาศาสตร์เวลาเจริญขึ้นมา เห็นไหม ในปัจจุบันนี้พยายามจะคิดค้นคว่ำกัน ในการตัดต่อพันธุกรรม สิ่งใดที่เป็นสิ่งที่คือยลักษณะคือยของการเกิดมา โรคภัยไข้เจ็บจะตัดสิ่งนั้นออก เพื่อจะให้คนเกิดมาแล้วนี้ให้คนสมบูรณ์ที่สุด

นี่เวลาเกิดขึ้นมาแล้ว ร่างกายเกิดขึ้นมาแล้วก็ยังมีการทำศัลยกรรมตกแต่งให้มันดูสวยดูงามตามแต่ความพอใจของกิเลส ของความเป็นไปของวัตถุนิยม เราว่าวัตถุนิยมเป็น

ผู้ที่มีปัญญา ใช้วิทยาศาสตร์เข้าไปสัมผัสใจ ก็ว่าใช้ความเห็นของโลกเข้าจับเรื่องของกรรม มันเป็นไปได้ไม่ได้ ความเห็นของเรา เรื่องของต้นไม้ ถ้าเราไม่พอใจเราก็ตัดกิ่ง เราก็ทาบกิ่ง เราก็ต้องบังคับให้เป็นตามความพอใจของเรา เพราะเราว่าเราควบคุมธรรมชาติ เราควบคุมวิทยาศาสตร์ทั้งหมด เรานี้มีอำนาจทั้งหมด

แต่เวลาเราสร้างบ้านเรือนไว้ขนาดไหน พายุไซโคลนเข้ามาจะ จะมันคงขนาดไหน ราบเป็นหน้ากลองเลย เราจะสร้างตึกความมั่นคงขนาดไหนกับโลกนี้ละ เกิดแผ่นดินไหวมันจะพังทลายไปทั้งหมดเลย สิ่งนี้มันเป็นไปได้ตามธรรมชาติ เราควบคุมได้ไหม? ถ้าเราควบคุมไม่ได้ แต่เรื่องทางวิทยาศาสตร์เราควบคุมสิ่งนี้ได้ เราว่าเราควบคุมได้ เราควบคุมการเกิดได้ เราควบคุมสิ่งที่เกิดขึ้นมา แล้วไม่ให้มันเป็นไปได้ตามแต่พันธุกรรมอันนั้น

พันธุกรรมนะ พ่อแม่ทำไมลูกมาเกิดกับพ่อแม่คนนั้น เห็นไหม เศรษฐีมหาเศรษฐีอยากมีลูกมีหลานมากเลย ทำไมไม่มาเกิด ทำไมไปเกิดกับคนทุกข์คนยากล่ะ เพราะจิตมันมีอำนาจวาสนาขนาดนั้น แล้วถ้าจิตดวงนั้นไปเกิดกับพ่อแม่ที่ว่าพันธุกรรมเป็นแบบนี้มันก็เป็นเรื่องของกรรม เรื่องของกรรม กัมมะพันธุ กัมมะเป็นเผ่าพันธุ กรรมเป็นเผ่าพันธุของจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นตามสภาวะแบบนั้น นี่เรื่องของกรรม สภาวะกรรมตามแต่กรรมใด แต่เรื่องของโลกทางวิทยาศาสตร์เขาคิดสภาวะแบบนั้น

นี่เหมือนกัน ต้องแสวงหากัน แสวงหาอำนาจกัน ถ้าแสวงหาอำนาจแล้วเอาอำนาจกดขี่กัน กดขี่กันเพื่ออะไร เพื่อความพอใจใจ กิเลสเพื่อความพอใจ แต่กรรมนะ เราไปตามประสากรรม กรรมของเราละ กรรมเป็นผู้ให้ กรรมเป็นผู้เสียสละ สิ่งนี้ถ้ามันมีเก้าอี้หนึ่งตัว ๒ คนจะแย่งกันนั่ง เราสละให้เขานั่งซะ เราได้บุญกุศล แต่ถ้าเป็นกิเลสนะ เราเสียศักดิ์ศรี เราเสียหน้า เราเสียโอกาสของเรา เรามันไม่พอใจ แล้วเข้าไปในสังคมมันต้องเรื่องหน้าเรื่องตาเรื่องเป็นไปนะ

นี่เรื่องของโลก การนี้ควบคุมไม่ได้ แต่ถ้าคนทำกรรมไว้มันก็เป็นโอกาสนะ เป็นโอกาสว่าจะทำให้สิ่งนั้นว่างให้เรานั่งได้ การทำบุญกุศลมันมีบุญตรงนี้ เวลาจนตรอกขึ้นมา มันจะมีคนมาช่วยเหลือ มันจะมีความเป็นไปได้ของมันได้ นี่เรื่องของกรรม เรื่อง

ของบุญกุศล ถ้าเรื่องบุญกุศลทำดี เราถึงทำความดีของเรา เราไปตามแต่กรรมของเรา เรา
เลื่องบุญเลื่องกรรมไปตามนั้น นี่คือกรรม

แต่การที่ว่าเรื่องของโลกเขาต้องจัดตั้งกันมา เขาต้องเป็นไปอย่างนั้นเพื่อเรื่องของ
โลก แต่สุดท้ายแล้วเขาสบายใจไหม เขาทำแล้วเขาพอใจ ความพอใจของเขา แต่ความ
พอใจอันนั้นกัมมะพันธู์ กรรมนี้เป็นเผ่าพันธุ์ กรรมนี้เป็นกระทำกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้น
ทำอะไรรู้นะ ความลับไม่มีในโลกกับใจที่ทำ แต่เราไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ

เวลามีสิ่งกระทบกระทั่งขึ้นมา มันก็สะท้อนใจเรา เพราะอะไร? เพราะเรามี
กิเลส สิ่งนี้สะท้อนใจเราบ้าง เพราะมันสะท้อนใจของเรา มันถึงเป็นความทุกข์ให้กับเรา
ถ้าเราไม่ทันมัน แต่ถ้าเราทันมันนะ นี่คือเรื่องของเรา สิ่งที่มีการกระทำนั้นการกระทำจาก
ภายนอก แต่เวลาสะท้อนใจของเรา ถ้าสิ่งนี้สะท้อนใจของเรา เราต้องแก้ไขตรงนี้ ถ้า
เราแก้ไขตรงนี้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนตรงนี้

สังคมนั้นมีความร่มเย็นเป็นสุขเกิดจากจุดหน่วยของสังคมนั้น หน่วยของสังคมนั้น
นั้นคือครอบครัวหนึ่ง ครอบครัวหนึ่งก็มีลูกมีพ่อแม่มีสิ่งต่างๆ ในครอบครัวนั้น ถ้า
ครอบครัวนั้นในสังคมนั้นในใจดวงหนึ่ง ทุกใจดวงใจเป็นดวงใจที่เป็นมงคลเป็น
ประเสริฐจะมีความสุขร่มเย็นกับดวงใจนั้นกับครอบครัวนั้นกับสังคมนั้น เราถึงเป็นผู้
เสียสละ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น

พุทธศาสน์สอนอย่างไร สอนว่าการให้อภัยเขาไป ถ้าเรายังให้อภัยนะ สิ่งที่เขา
ทำผลจะรุนแรงมาก เหมือนกับเช่นในวินัย ถ้าของที่เรายึดถืออยู่นี้อาบดียังไม่ถึงที่สุด ถ้า
เราสละเราทอดอาลัยอาบัตินี้จะเกิดกับเขาทันทีเลย เรื่องของความให้อภัยเขามันก็ให้ผลกัน
ตรงนี้ ถ้าให้ผลตรงนี้ ผู้ที่ทำกับคนที่ไม่ได้ตอบ เวลาทางโลกเขานี้สุภาพบุรุษไม่รังแก
สุภาพสตรี เพราะสุภาพสตรีเป็นผู้ที่อ่อนแอไม่ควรกระทำ ไม่ควรรังแกสุภาพสตรี

แต่หัวใจของผู้ที่มีธรรมนะ จะไม่มีการกระทบกระทั่ง จะไม่มีการโต้แย้ง จะไม่มี
การสิ่งใด จะรักษาใจของตัวเอง จะดูใจของตัวเอง แล้วผู้ที่กระทำกับใจดวงนั้นมันจะมีผลขนาด
ไหน นี่ฟังสิ มันเป็นกรรมที่น่ากลัวมาก แต่สิ่งที่เขาทำเขาไม่คิดของเขา เขาทำของเขาเพื่อ
ความพอใจของเขา เขาทำแล้วเขาได้ประโยชน์ของเขา สิ่งประโยชน์ของเขา นี่กัมมะ

พันธู กัมมะปะฏิสะระโน กัมมะนี้จะต้องทำเป็นไปตามสภาวะแบบนั้น นี่คือตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นสภาวะแบบนี้

เราสวดมนต์กันทุกวัน เราเอาสิ่งนี้มาสอนใจเราได้ไหม ถ้าเราเอาสิ่งนี้มาสอนใจเราไม่ได้ เวลากระทบกระทั่งก็ดูความเป็นไปของใจเรา ใจเราจะกระทบกระทั่งเอนขนาดไหน ถ้ามันจะกระทบกระทั่งเอนขนาดไหนนี่คือการฝึกเรา นี่การทรมานเรา การสละออก การสละสิ่งนี้ออก การสละสิ่งที่ว่ามันกระทบกระทั่งเอนใจของเรา เรานักปฏิบัติ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยากวิปัสสนา อยากจะใคร่ครวญนึก อยากจะใช้ปัญญา ขณะที่เราเผชิญศึก เห็นใหม่

เวลาผู้ที่เป็นชาวพุทธเราละ เวลาเกิดขึ้นมานี้จากลูกจากหลาน จากคนใกล้ชิด เสียชีวิตไปจะสะเทือนใจมาก ทำให้เสียใจจนแบบว่าไม่ยอมรับสิ่งนั้น จะเรียกรื่องสิ่งนั้น กลับคืนมา แต่ถ้าได้สติขึ้นมานี้ นี่เวลาเข้าสงคราม เข้าสงครามดูใจของเราที่มันกระทบ แล้วมันกระเพื่อมมาก มันโดนแบบอารมณ์พายุพัดเข้าไปในหัวใจใจหัวใจนี้จะปั่นป่วนไปหมดเลยนี้ เราจะรักษาสิ่งนี้ได้อย่างไร เหมือนกับยาเลย ยาอยู่ในตู้เราซื้อประจำบ้านไว้ มาก อยู่ในตู้ เจ็บไข้ได้ป่วยก็ไม่ได้กินยา

นี่ก็เหมือนกัน เป็นชาวพุทธว่าประพฤติปฏิบัติๆ แต่เวลาเกิดพายุ เกิดภัยไข้เจ็บ โรคภัยขึ้นมาจากหัวใจ ไม่มียาอันนั้น สติไม่มีก็หลงไปกับเขานะ จนครูบาอาจารย์เตือน เห็นใหม่ เหมือนกับนางวิสาขา เวลาหลานตายร้องไห้ๆ ร้องให้ไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระโศดาบันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “วิสาขา ถ้าในโลกนี้เขาเป็นหลานเธอทุกๆ คน เธอจะไม่ต้องร้องไห้ทุกวันหรือ เพราะคนเกิดและคนตายในโลกนี้มีประจำวัน” สติคิดคนตายวันละกี่คน “ถ้าเป็นหลานเราหมด” นี่สติกลับคืนมา สติกลับคืนมาปล่อยหมด ความเสียใจหลุดออกไป

สติจะความจริงเป็นแบบนี้ กรรมเป็นแบบนี้ สิ่งนี้คือสภาวะตามความเป็นจริง แต่หัวใจเรามันไม่ยอมรับสิ่งนี้ มันถึงปั่นป่วนกับสิ่งนี้ ผู้ที่ไม่ประพฤติปฏิบัติเขาก็ต้องรับทุกข์รับเคราะห์ไปตามสภาวะของใจที่ไม่มีปัญญา ถ้าใจของผู้มีปัญญา แต่ยาอยู่ในตู้ ไม่ได้เอามากิน ก็เหมือนกับใจนี้เป็นกุปปธรรม ก็ว่ามันรับรู้สิ่งต่างๆ มันเป็นสัญญา

ความจำ แต่นางวิสาขาเป็นพระโศดาบันสติพร้อมอยู่ แต่พร้อมอยู่กิเลสอันละเอียดมันก็ไม่ยอมรับสิ่งนี้ว่าหลานเราตาย ไม่ต้องการให้หลานเราตาย

นี่ก็เหมือนกัน เราไปประสบสิ่งใด เราไปเจอสิ่งใด เราเข้าไปในสภาวะของสังขมโลก นี่มันกระทบกระเทือนใจของเรามา เราก็ต้องเข้ามาดูใจของเรา เราดูใจของเรา เรารักษาใจ รักษาใจของเราอะไร เพราะมหาบุรุษคนหนึ่งทำคุณงามความดีกับโลกนี้เป็น การสร้างบารมี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ เดินไปที่กุสินารา ผ่านแม่น้ำ “อานนท์ เราหิวกระหายเหลือเกิน ตักน้ำมาให้เราฉันเถิด เพราะเราหิวกระหาย” ร่างกายมันเหมือนกับรด แต่หัวใจมันเหมือนกับผู้ที่พ่น แล้วเจ้าของรด คนขับรดกับรดรดต้องการเติมน้ำมัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ทุกข์หรอก แต่ต้องการดื่มน้ำเพื่อจะบรรเทา ให้ร่างกายนี้บรรเทาแล้วเดินต่อไป พระอานนท์จะไปตักน้ำ กองเกวียนหนึ่ง กำลังข้ามน้ำไป น้ำนั้นเป็นขุ่นเป็นตม พระอานนท์บอกว่า

“นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉันข้างหน้าเถิด อันนี้ น้ำสกปรก”

“อานนท์ เรากระหายเหลือเกิน ตักมาเถิดๆ”

พอตักมาน้ำนั้นใสตลอดเลย แล้วนี่พระอานนท์ตื่นตื่นกับสิ่งนี้มาก สิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่เคยมี เพราะเป็นน้ำขุ่นๆ แล้วตักนี้มันใสเฉพาะตรงหน้า มันเป็นความมหัศจรรย์มาก ทั้งๆ ที่พระอานนท์เป็นพระโศดาบันนะ แต่ก็ไม่เข้าใจสิ่งนี้ไง มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก นี่กรรมของท่าน แต่ชาติหนึ่งท่านเคยเป็นพ่อค้าโคต่าง ด้วยความปรารถนาดีไม่ต้องการให้โคกินน้ำที่สกปรก น้ำที่เขาเป็นพ่อค้าโคต่างนั้นให้ไปกินข้างหน้า กรรมนั้นให้ผลท่าน แต่บารมีธรรมไง บารมีธรรมที่ว่าท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กรรมมันต้องให้ผลอย่างนั้น แต่บารมีธรรมอันนี้ก็ทำให้ น้ำนั้นใสได้

นี่ก็เหมือนกัน มหาบุรุษองค์หนึ่งสามารถทำโครงการถึงขั้นสุด แล้วเราเจอสภาวะแบบนี้ ทำไมความสะเทือนใจนั้นเราไม่ย้อนกลับมา บารมีธรรมขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนึ่ง บารมีธรรมของครูบาอาจารย์หนึ่ง แล้วนี่ก็บารมีธรรมของเรา เราไปร่วมงาน เราไปส่งเสริมงานสิ่งนั้น เราต้องไปเพื่อคุณงามความดีใจ แต่สิ่งกระทบ ถึงกรรมมันมาให้ผล น้ำขุ่นๆ นั้นก็ใสได้

สิ่งนี้ก็เหมือนกัน เราไปกันด้วยบุญกุศล ด้วยความตั้งใจของเรา ไปเชิดชูครูบา อาจารย์ของเรา มันก็สำเร็จประโยชน์ไปได้หมด นี่คือบุญของเรา ถ้าเรามีบุญของเรา นี่ ย้อนกลับมาแล้วเราภูมิใจของเรา

สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากใจของทุกๆ ดวงนะ ใจของทุกดวงเป็นผู้ที่ประสบ ใจ ของทุกดวงเป็นผู้เห็น ใจของทุกดวงเป็นผู้ที่กระทำมา สิ่งนั้นมาสนองใจตนเองเป็นปัจจัย ดั้ง สิ่งที่เป็นปัจจัยดั่งเราจะพูดให้ใครฟังไร้สาระ เขาไม่ฟังหรอก เขาเหมือนกับหมาหู หางใจ หมามันจะจี้มันต้องหูหาง เราพูดออกไปก็ว่าเป็นการยกหูหูหาง เป็นการข่ม เป็น การอวด เป็นการอวดกิเลส สิ่งนั้นเป็นสิ่งเรื่องโลกภายนอก เรื่องของสังคม เห็นไหม สิ่ง นี้ยังกระทบเลย

เราจะย้อนกลับมาเป็นปัจจัยดั่งกับใจดวงนั้น เป็นปัจจัยดั่งกับผู้ที่เห็นจริงตามนั้น นี่สิ่งนี้ถือว่าความลับทางซั้วก็ไม่มีในโลก ความลับทางดีก็ไม่มีในโลก แต่เป็นรู้อยู่กับเรา ถึงอยู่กับเรา เราถึงย้อนกลับมารักษาใจเรา ถ้ารักษาใจของเรา เห็นไหม กรรมนี้เป็น เผ่าพันธุ์ เราสร้างคุณงามความดีมา กัมมะที่เป็นอกุศลเป็นเผ่าพันธุ์ของผู้กระทำ สิ่ง ที่ผู้กระทำเขาก็ต้องการสิ่งนั้นมา สูดท้ายแล้วก็ให้ผลกับผู้ที่ยกมมะพันธุ์ เผ่าพันธุ์ที่ดีนี้ มันก็ รอดพ้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อย สิ่งนี้เป็นบุญกุศล สิ่งนี้เป็นความภูมิใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกว้างไว้ ธรรม ธรรมเป็นกระแสอย่างนี้ ทาง วิทยาศาสตร์เขาจะพิสูจน์เขาจะควบคุมขนาดไหนควบคุมกรรมไม่ได้ ควบคุมการเกิด และการตายของจิตไม่ได้ คนเกิดมานี้เกิดมาจากการปฏิสนธิในครรภ์ของมารดา จิตนั้น เกิดมาในครรภ์นั้นเก้าเดือน แล้วมาทำคลอดออกมา หมอนี่เป็นนี่เป็นผู้ที่ประครองชีวิตนี้ ให้ราบรื่น ประครองชีวิตนี้ไม่ให้ความทุกข์เกินไ้ไปนัก เพราะว่าเกิดแต่ธรรมชาติมัน ทุกข์ยากนัก แต่เกิดในห้องคลอดหมอเขามียาช่วยประครองไป

วิทยาศาสตร์ช่วยประครองให้ความเป็นอยู่เราสะดวกสบายขึ้นมาเท่านั้น แต่ไม่ สามารถประครองทุกข์ของใจทุกดวงๆ ให้สมประโยชน์ของใจดวงนั้นเป็นไปไม่ได้ ใจ

ทุกๆ ดวงที่มีหัวใจมีทุกข์นี้ต้องเอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไป
กลืนเข้าไปกิน กลืนกินเข้ามาจนใจนั้นเป็นธรรมล้วนๆ ขึ้นมา จะมีความสุขกับใจดวงนั้น

นี่คือสภาวะธรรม สภาวะธรรมว่า ถัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะที่มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่
และดับไปในหัวใจของเรา จนถึงที่สุดแล้วเป็นอกุปุปกรรม เป็นธรรมทั้งแท่งนะ เอโก
ชัมโม ธรรมอันหนึ่งกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมีธรรมทั้งหมด สภาวะธรรมจากเรายืม เรา
เอาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราฟังของครูบาอาจารย์มาแล้วก็เตาะแตะ แล้ว
ก็พยายามก้าวเดินให้ได้เท่านั้น จนใจนี้เป็นธรรมทั้งแท่งจากใจของเรา ไม่ต้องเชื่อใคร
เป็นเรื่องของปัจเจกตั้ง

เหตุการณ์แบบนี้ถ้าเราคิดขึ้นมาย้อนกลับเข้ามาเป็นปัญญาของเรา เราจะได้
ปัญญามหาศาลเลย ปัญญาอันนี้จะให้เราเชื่อกรรมเชื่อคุณงามความดี แล้วเราสร้างคุณ
งามความดีไป ถึงที่สุดแล้วสิ่งนี้เป็นประจักษ์พยานกับใจเรา เอวัง